

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 129/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Elenou Sabóovou, advokátkou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/13/2020-1511 z 29. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 18. septembra 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu o pripustení zmeny žaloby a pokračovaní v odvolacom konaní s dedičmi zomrelých účastníkov, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka si uplatňuje právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou v konaní vedenom Okresným súdom Komárno pod sp. zn. 8C/74/2007 o určení, že špecifikované nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov. V tomto konaní okresný súd rozsudkom z 27. júna 2018 vyhovel žalobe a určil, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov.

3. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom vedie krajský súd konanie pod sp. zn. 8Co/13/2020.

4. Krajský súd v odvolacom konaní napadnutým uznesením sp. zn. 8Co/13/2020 z 29. júna 2023 rozhodol, že odvolací súd pokračuje v spore s právnymi nástupcami (dedičmi) po pôvodnej žalobkyni v 3. rade a po pôvodnej žalobkyni vo 4. rade a pripúšťa zmenu žaloby v časti výroku 3 napadnutého rozsudku vo vzťahu k nárokom nebohých žalobcov tak, že špecifikované nehnuteľnosti patria do dedičstva po uvedených pôvodných zomrelých žalobcoch. Z jeho

odôvodnenia v podstatnom vyplýva, že žalobu v odvolacom konaní meniť nemožno, avšak krajský súd nepovažoval za zmenu žaloby úkon žalobcov (ich právnych nástupcov) vyplývajúci z usporiadania vzťahu z osobitného predpisu, konkrétne z právneho nástupníctva po zomrelých pôvodných žalobcoch v 2. až 5. rade, ktorých úmrtie vyvolalo potrebu úpravy žalobného petitu. Krajský súd uviedol, že v skutočnosti nejde o prípad pravej zmeny žaloby, keď sa uplatňované právo rozširuje alebo uplatňuje iné právo. Len v dôsledku úmrtia pôvodných žalobcov sa konanie dotýka právnych nástupcov po nich a samotný predmet sporu sa nemení. Odvolací súd preto žalobcami navrhovanú formálnu zmenu žaloby v dôsledku právneho nástupníctva po niektorých pôvodných žalobcoch pripustil. Opačný výklad by bol podľa názoru krajského súdu v rozpore s § 63 ods. 2 Civilného sporového poriadku a s praktickým životom a viedol by len k ďalšiemu rozmnožovaniu súdnych konaní zo strany právnych nástupcov po pôvodných žalobcoch tohto sporu. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť.

II.

Sťažostná argumentácia

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že z napadnutého uznesenia nie je zrejmé, či sa koná so všetkými dedičmi po pôvodných žalobcoch ani či títo dedičia vyjadrili súhlas s pokračovaním konania, preto sťažovateľka namieta arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k procesným podmienkam konania.

6. Sťažovateľka ďalej namieta, že odvolací súd jej nedoručil podania žalobcov z 22. februára 2023 a 28. apríla 2023, ktorými mali žalobcovia „učiniť obdobnú zmenu žaloby“ premietnutú vo výroku III napadnutého uznesenia. Tým boli porušené procesné oprávnenia sťažovateľky na doručovanie všetkých (aj procesných) návrhov protistrany. O týchto podaniach sa sťažovateľka dozvedela až nahliadnutím do elektronického súdneho spisu, z ktorého zistila, že žalobcovia boli súdom vyzvaní na spresnenie petitu, ale sťažovateľke neboli doručené podania ani dôkazy predložené žalobcami. Tým sťažovateľka utrpela ujmu na svojej možnosti vyjadriť sa k všetkým dôkazom a predniesť vlastnú obranu.

7. Sťažovateľka ďalej namieta, že sa k podaniu žalobcov zo 17. februára 2022 vyjadrila a vzniesla konkrétne námietky, s ktorými sa odvolací súd nevysporiadal, keď nesprávne ustálil, že sťažovateľka sa k tomuto podaniu nevyjadrila. Sťažovateľka podanie vyjadrenia preukazuje predložením svojich podaní datovaných 3. marca 2022 a 2. mája 2022 (s rôznym obsahom, pozn.), dátum ich doručenia všeobecnému súdu ani z jedného z nich nie je zrejmý a posledným bodom oboch podaní je žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty z dôvodu práceneschopnosti advokátky a jej koncipienta. Prípadné priloženie potvrdení lekára z týchto dokumentov nevyplýva (neuvádzajú žiadne prílohy, pozn.).

8. V súhrne sťažovateľka označené pochybenia krajského súdu považuje za porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie, najmä zásady rovnosti zbraní sporových strán. Popísané vady majú podľa názoru sťažovateľky vplyv na celé odvolacie konanie, pretože sú fixované záväznosťou napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré je preto potrebné zrušiť.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva sťažovateľky na spravodlivý proces, ktoré videla v nedostatkoch odôvodnenia napadnutého uznesenia a nedoručení vyjadrení žalobcov z 22. februára 2023 a 28. apríla 2023

10. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva ústavne relevantnej intenzity.

11. Predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitelné alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu v konaní vo veci samej alebo ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku. Ústavný súd preto konštantne judikuje, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci. Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahrádzal ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ meritórne neskončeného konania.

12. Krajský súd svojím napadnutým procesným uznesením reagoval na právnu skutočnosť úmrtia niektorých žalobcov, čo vyvolalo nevyhnutnú potrebu zmien na strane žalobcov a príslušnú úpravu petitu. Namietanú arbitrárnosť odôvodnenia, ktorá by zakladala možnosť porušenia práva sťažovateľky na spravodlivý proces, ústavný súd nezistil. Pokiaľ ide o sťažovateľkou vyčítané nedostatky odôvodnenia (súhlas právnych nástupcov s konaním, preklep v roku narodenia pôvodného žalobcu či absencia identifikácie dátumom narodenia a uvedenie len dátumu úmrtia), tieto celkom zjavne nedosahujú ústavne relevantnú intenzitu, ktorá by odôvodňovala pnutie s označeným právom sťažovateľky na spravodlivý proces.

13. Vo vzťahu k vyčítanému nevysporiadaniu sa krajského súdu s jej podaniami priloženými k ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že z predložených dôkazov nevyplýva ich doručenie krajskému súdu, preto nie je možné posúdiť, či boli v dispozičnej sfére krajského súdu v čase jeho rozhodovania, čo je nevyhnutným predpokladom na reakciu zo strany súdu na ne. Ústavný súd nie je súdom vyhľadávacím a tvrdené porušenie práv je sťažovateľka povinná riadne odôvodniť a preukázať v konaní.

14. Pokiaľ ide o tvrdené nedoručenie vyjadrení protistrany z 22. februára 2023 a 28. apríla 2023, ústavný súd konštatuje, že každé vyjadrenie, ktoré obsahuje návrh na rozhodnutie vo veci a ktoré

má potenciál ovplyvniť rozhodovanie súdu vo veci, musí byť doručené protistrane s možnosťou vyjadriť sa k nemu podľa uváženia samotného účastníka. Nekomunikovanie takéhoto stanoviska zo strany súdu je v rozpore so zásadou kontradiktórnosti konania. Aj z tohto pravidla však existujú výnimky, najmä pokiaľ ide o také návrhy, ktoré smerujú k procesnému postupu súdu, ktorý je procesne nevyhnutný, vyplývajúci z právneho predpisu, bez možnosti odklonu od neho zo strany súdu, a to bez ohľadu na prípadné stanoviská sporových strán. V danej veci došlo v priebehu konania k úmrtiu účastníkov konania na strane žalobcov (o predmete, ktorý nie je osobnostným právom), preto bolo povinnosťou krajského súdu akceptovať v ďalšom konaní právnych nástupcov zomrelých účastníkov konania na ich návrh a len v tomto rozsahu pripustiť úpravu petitu. Na tomto by nič nemohlo zmeniť ani prípadné nesúhlasné stanovisko žalovanej, ktorá svoju skutkovú a právnu argumentáciu bude môcť naďalej uplatňovať v konaní na krajskom súde v merite veci a prípadne mimoriadnymi opravnými prostriedkami v súlade s Civilným sporovým poriadkom. Nekomunikovanie návrhov na nevyhnutný procesný postup teda ústavný súd hodnotí ako procesné pochybenie krajského súdu, ktoré však nemá ústavne relevantnú intenzitu, pretože jeho negatívne dôsledky nezasahujú do samotnej podstaty a zmyslu práva na spravodlivý proces sťažovateľky.

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a právom na spravodlivé súdne konanie sťažovateľky nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia jeho porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a odmietol ju ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Peter Molnár
predseda senátu